

Olumlu Bir Adım

Hava Kirlenmesiyle Savaş Derneği

Ankara havasının gün geçtikçe şehir halkının sağlığını tehdit etmeye başlaması üzerine çeşitli fakültelere mensup bilim adamlarımızın teşebbüsüyle «Ankara Hava Kirlenmesiyle Savaş Derneği» adında bir dernek kuruluşu ve çalışmalarına başlamıştır.

Derneğin amacı, «hava kirlenmesiyle savaşmak suretiyle halk sağlığını korumak» tır. Bu amaçla Dernek, hava kirlenmesinin nedenlerini ve önleme çarelerini araştırarak bilimsel çalışmalar yapacak, kamu oyunu aydınlatıcı seminer, konferans, açık oturum, toplantı ve gösteriler düzenleyecektir.

Amaçlarını benimsediğini yazılı olarak bildiren ve giriş aidatını ödeyen herkese kapılarını açan Derneğin organları şunlardır:

- Genel Kurulu
- Yönetim Kurulu

- Denetim Kurulu
- Bilim Kurulu
- Danışma Kurulu

Hava kirliliği ile mücadele açısından Derneğin en önemli organı Bilim Kurulu'dur. Bu kurul, hava kirlenmesinin nedenlerini ve önleme çarelerini kendi içersinden kuracağı ve başka ilgilileri de çağırabileceği «çalışma grupları» vasıtasıyla incelemektedir.

Ankara Hava Kirlenmesiyle Savaş Derneği kurulduktan kısa bir süre sonra amaçlarını kamuoyuna açıklamış ve bu arada toplanan Bilim Kurulu, hava kirlenmesinin nedenlerini ve önleme çarelerini araştırma görevini yerine getirebilmek için çeşitli komiteler kurmuştur. Bilim Kurulu tarafından meydana getirilen inceleme komiteleri şunlardır:

- Hava Kirlenmesi ve İnsan-Hayvan-bitki ve Eşyalar Komitesi
- Kontrol, Araştırma, Metodoloji Komitesi
- Meteoroloji Komitesi
- Şehir Planlaması Komitesi
- Trafik Komitesi
- Endüstri Komitesi
- Yakıt Araçları, Yakıtlar ve Yakma Tekniği Komitesi
- Mevzuat Komitesi

Bu komiteler, hazırlayacakları raporları, kendi konularındaki bibliyografya listeleri ile birlikte en geç Şubat 1969 sonuna kadar Dernek Yönetim Kurulu ya da Bilim Kurulu Başkanlıklarına vereceklerdir. Dernek Bilim Kurulu daha sonra, tüm üyelerin katılacağı bir toplantıda raporlar etrafında genel bir görüşme yapacaktır.

Her tip kömürün içinde, yanmayan maddeler, kül vardır. İyi kalitede bir kömürün ihtiva ettiği kül miktarı yüzde 20 oranından fazla olmamalıdır.

Şayet kömür, kapalı, havasız ya da yetersiz derecede havalı bir yerde ısıtılsa, hafif ve ağır hidrokarbonlarla, katran ve uçucu maddeler kömürden ayrılır. Geri kalan karbona «kok» ismi verilir. Kok kömürünün yanmasından meydana gelen duman çok azdır. Eğer kömür, evlerde ve endüstride tam olmayan bir yanmaya yahut çok yavaş bir yanmaya tabi tutulursa, yukarıda belirttiğimiz maddeleri neşreder ve bunlar da, bacalardan havaya karışırlar. Böyle bir yanma sırasında meydana gelen duman sarı-siyah renktedir.

Yakıt maddelerinin tam olmayan yanması esnasında duman ile birlikte tam yanmamış karbon parçacıkları da çıkar

ve bunlara «is» adı verilir. Halk dilinde bu parçacıklara «kurum» denilmektedir. Yapışkan özelliği olan kurum, baca cidarlarına, binaların duvarlarına, camlara, eşyalara, bitki ve ağaçların yapraklarına ve değdiği her yüzeye yapışarak, gittikçe koyulaşan bir kirlilik meydana getirir.

Duman, yakıt maddesinin bünyesinde bulunan kükürt miktarına göre değişen oranlarda kükürt dioksit de ihtiva eder. Bu da havada okside olarak kükürt trioksit haline geçmek suretiyle dumanın aşındırıcı, tahrip edici etkisini meydana getirmiş olur. Örneğin, kömür yüzde 2 kükürt ihtiva etse ve bu kükürtün yüzde 10'u külde kalsa, bu kömürdeki kükürtün yüzde 90'ının yandığını gösterir. Söz konusu kömürün, bu şekilde 1 tonu yandığında, yaklaşık olarak 36 kilo kükürt dioksit gazı husule gelerek, havaya karışacak demektir.